PRÀCTICA 2: DESCRIPCIÓ DE LES ESCOLES GEOGRÀFIQUES

La geografia descriptiva/regional és una escola de pensament geogràfic que posa l'èmfasi en la descripció detallada dels paisatges naturals i humans i que considera la relació harmònica entre l'ésser humà i el medi. Aquesta escola defensa que el territori s'ha de comprendre a partir de l'observació empírica i l'anàlisi regional, tot destacant la importància de la regió com a unitat d'estudi.

La geografia quantitativa és una branca de la geografia que utilitza mètodes matemàtics, estadístics i models formals per a analitzar fenòmens espacials. L'objectiu és explicar patrons i processos geogràfics mitjançant tècniques objectives, repetibles i mesurables.

La geografia radical centra l'atenció en l'estructura social com a clau per a comprendre l'organització de l'espai. Pretén determinar com els problemes socials repercuteixen en aquesta organització espacial, sent els grups socials els agents determinants i no l'individu en si mateix. Temes que s'incorporen a la geografia per la influència d'aquest corrent de pensament són la segregació espacial, l'especulació, la insalubritat, l'aïllament, les àrees marginals, la sostenibilitat, etc.

La geografia del comportament i la percepció assenyala la importància de la imatge mental que es posseeix com a condicionant de l'acció humana. Aquesta imatge mental, encara que individual, està influïda pel grup social i cultural d'adscripció. Es busca, doncs, analitzar aquestes imatges (individuals i col·lectives) així com la seua influència en la reacció o comportament de l'ésser humà davant el medi.

La geografia humanística, d'altra banda, destaca la importància de l'experiència vital individual i permet conèixer i traçar els trets atribuïts als espais per individus o grups socials. Està lligada als vincles (positius o negatius) de tipus emocional, estètic i simbòlic establerts. S'introdueixen temàtiques associades a la valoració, conservació, rehabilitació i significació dels llocs. En aquest marc sorgeix la dicotomia terminològica entre lloc i espai.

Des del corrent humanístic es redefineix la idea de lloc i s'inclouen en el terme els espais virtuals i els "no llocs" (espais constituïts per a fins específics sense càrrega identitària o

històrica). Has tingut la sensació alguna vegada que tots els centres comercials del món són quasi iguals? Ací tens el teu exemple de "no lloc".

La denominada geografia global, per la seua part, busca el redescobriment de la dimensió local. El que és local es configura com a estudis de cas que contribueixen a la interpretació de fenòmens globals. Se centra en l'anàlisi de la dialèctica global-local i introdueix el terme d'*espai local globalitzat*.

La geografia automatitzada i la posterior neogeografia sorgeix a conseqüència de la introducció de l'ús dels ordinadors i de les tecnologies associades (sistemes d'informació geogràfica) en l'anàlisi geogràfica. La possibilitat infinita d'accés a la informació que es posseeix i la participació de l'individu en aquest coneixement mitjançant l'ús d'eines col·laboratives han transformat la relació amb el coneixement disciplinari. La possibilitat d'introduir i compartir dades geogràfiques de manera individual a través de múltiples plataformes ha fet que la ciutadania, i no sols la comunitat científica, siga també agent actiu en la generació de dades geogràfiques. Unes dades que creixen constantment. Es parla del ciutadà com a "voluntari de la geografia". Saps de totes aqueixes persones que envien fotografies als informatius per a dir quin oratge fa al seu poble? Ací tens un exemple de voluntaris de la geografia.

CONCRECIONS CURRICULARS

- Quan en una classe de geografia prioritzes l'anàlisi específica de la regió i comarca on habiten els teus estudiants: la vall de l'Ebre, la serralada Cantàbrica o el Camp de Cartagena (geografia regional).
- Quan t'obstines que els estudiants analitzen un climograma o una piràmide de població o els demanes calcular la taxa de natalitat i mortalitat (geografia quantitativa).
- Quan elabores i dissenyes un itinerari amb els estudiants i decideixes prendre un camí que et produeix més tranquil·litat, plaer o que visualment és més motivador (i que no sempre és el més curt) (geografia de la percepció).
- Quan analitzes com els problemes actuals afecten aspectes essencials com l'habitatge, l'abastiment de productes bàsics, la igualtat d'oportunitats, o la sostenibilitat, entre alguns altres (geografia radical).

- Quan selecciones fotografies per a provocar en els estudiants reaccions positives o negatives sobre l'entorn afavoreixes l'establiment de vincles i imatges mentals amb espais i elements geogràfics. La resposta que els estudiants donen als problemes geogràfics plantejats mitjançant aqueixes fotografies estarà mediada per la percepció i l'emoció sentida en la seua recepció (geografia humanística).
- Quan fas referència a les motivacions que mouen els individus a actuar o no davant determinades situacions que influeixen en l'entorn immediat s'està al·ludint a les vinculacions als llocs concrets. A aquests s'atorguen significat i formen part de la seua identitat (geografia humanista), així com al problema de l'eliminació d'aquests elements identitaris i la conversió dels espais en "no llocs" (centres comercials, franquícies, restaurants de menjar ràpid, etc.) (geografia postmoderna).
- Quan fas ús del típic lema "pensa global, actua local", debats sobre la importància de les accions quotidianes que dus a terme en el dia a dia i la repercussió que tenen en el medi (geografia global).
- Quan empres la informació, pujada a qualsevol bloc o web, relacionada amb dades geogràfiques, imatges de paisatges, fotografies d'elements del patrimoni, etc., estàs fent ús d'informació geogràfica que no s'ha creat expressament per i per a l'avanç del coneixement científic. Tu mateix, quan puges a Google Maps les fotografies del teu darrer viatge amb els estudiants o marques l'itinerari realitzat en l'última eixida de camp, t'has convertit (intencionadament o no) en "voluntari de la geografia" (neogeografia).